

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 49. Zettortdeenâ 3schâ Dezember 1836.

S a u l e.

No wiffahm radditahm leetahm fo pasihstam un kas pee muhsu pasaulës ehkas peederr, faule teescham ta kofschaka, ta leelaka. Zif drihs kâ zilweks ar gudru prahtu apfkattitees jeb azzis un dohmas pazillaht proht, schi ta pirmeja buhs, fo winsch eerandsihs un pee kurras winsch ar prahteem un dohmahm apstahs un labpraht pafawesees. Rahds neissakkams preeks un jaukums, kad faule ar farwu siltumu un spohschumu muhsu semmes lohdes puffi apfkaidro un pasilda, un jebfchu muhsu azzis wiffai wahjas, winnas gaischu spohschumu ffattih, tad tomehr tas teescham un neleedsams, fo Salamans sawâ mahzitaja grahmatâ (II, 7.) sakka: ka tas gaischums falds un muhsu azzim patihkams fauli usluhkoht. Wiffas radditas leetas preezajahs pee faules atspihdeschanas, pukkites pehz winnas greeschahs, putnini ar ffannahm dseefmahm nahdamu fauli fweizina, un zilweki, kas Deewu ne atsiht, kurreem ihstena Deewa atsihschana newaid, fauli par Deewu turredami, farwus zeltus preeksch winnas lohza un winnu peefauz. Un teescham! ja wehl kahdu elka deewibu warretu aibildinaht, ja wehl kahda buhtu, kas zilweku prahtam un firidi kaunu ne darra, tad schi ta weeniga buhtu. Kur irr wiffâ pasaulë pee debbes jeb semmes wirfus, weena weeniga leeta, kas ar Deewa gohdibu, spehku un mihlestibu wairak lihdsinajama buhtu? kur irr weena weeniga leeta, bes ween Deews pats, kas zilwekeem un lohpeem, sahlehmu un augteem tif dauds labbumu un preeku darra, kâ faule? Pats Deewa wahrds lihdsina fauli ar Deewu winnas radditaju: tã kã faule pee debbes spihd un ar farweem starreem wiffas pasfaules mallu mallas pilda, tã Deewa gohdiba wiffur redsama, un wiffas leetas pilda; tã kã

faule ar spohschumu un siltumu wiffas radditas leetas apfkaidro, eepreezina un dsihwibu un spehku dohd, tã Deews tas neissmetkams amots tahs atsihschanas, tahs pateesibas, tahs dsihwibas, ta spehka un preeka; Deews irr wiffur un wisseem farweem raddijumeem turwu klahr ar spohschumu un siltumu. Ja gribbi, prahrigs zilweks! farwu dwehseli apfkaidroht ar atsihschanu tahs pateesibas, mahzees Deewu un Deewa darbus atsiht, jo tas irr wiffas gudribas eesahkums. Ja gribbi farwu firidi ar mihlestibu sildiht, wiffur ar mihlestibu apkampt, tawis un tawu brahtu un wiffu radditu leetu labdarritais buht, ffattees us Deewu, darri zitteem, tã kã Deews tewim darra, effi schehligs kã tawis debbes Zehws schehligs; jo Deews irr ta mihlestiba, un kas eeksch mihlestibas paleek, tas paleek eeksch Deewa un Deews eeksch winna. Lai zaur faules apfkattischanu un pahrdohmaschanu, ar firidi un prahtu us Deewu pazeltamees. Ne peeluhgt fauli, ne farwus zeltus lohziht, ne rohkas preeksch winnas pazelt, neds to par Deewu turreht; tas ne klahjahs mums, kam labbaka Deewa atsihschana, kas sinnam, ka tas pats Deews, kas fauli raddijis un tai farwu weetu pee debbes eerahdijis, arridsan muhsu, arridsan ta tahrpina radditais irr, kas pihschlõs leen, un katram farwu weetu, farwu zeltu un gahjumu eerahdijis. Tas jaukums, tas spohschums, tas siltums un dsihwibas spehks, kas faulei peemih, fo winna zitteem dahwina, ne nahk no winnas paschas, bet no Deewa; kad faule mums labbumu darra, tad tas newaid winnas bet Deewa labdarrischanas, fo mehhs baudam, tad ne faulei bet Deewam par to gohds, flawa un pateiziba no mums peenahkhs. Bet kas irr faule? kas winna ihpaschi mums irraid? Kahdu labbumu Deews

zaur fauli mums darra? zif leela, zif tabli wi-
na no mums warr buht? fur tas spohschums,
tas fiktums wiannai nahf, kas tik tabli sneeds?
woi ugguns, kas weenumehr degg? kas scho
ugguni usturr, ka tik ilgi degg un ne apdseest?
woi ugguns-wehmeji kalni, kas ne apstahjabs,
kas fesch tuhftoschus gaddus, jeb wehl ilgaf
degg un ugguni bes norimschanas ismettt? Tahs
irr tahs jautaschanas us kurrabm prahfigam zil-
wekam skaidras atbildeschanas doht jafinn, un par
kurrabm mehß gudru dabbas prattigu sinnas un
mahzibas klaußit un apdohmaht gribbam. Wezzi
dabbas mahzitaji, kas wehl tik labbi ne bija mahziti,
kam tahdi daschadi skunstigi un dahrgi eerohtschi,
tahdas tabhluma glahses, tahdi fikkeri un mehr-
neeku rihti wehl ne bija, daschdaschadi grabb-
stidamees malbijuschees, kad no faules jeb swaig-
snu tabhluma runnaja. Zitti dohmaja, ka patti
debbeß effoti, fur Deews tahda gaismiba dsih-
wo, fo aßs ne warr panest, fur taisni swehti
laudis pehz nobeigtahm dsihwoschanas deenahm
pee Deewa usnemti kluhs. Bet mehß labbafi
sinnam, ka ta debbeß tas besgalla leelais klai-
jums irraid, fo Deews ar sawu gohdibu, spehku
un schehlafstibu pilda, un ka tanni pascha leela
debbeß ehka wehl dauds tuhftoschas tahdas fau-
les irr, tablaki wehl, un kas sinn wehl dauds
leelakas, ne ka schi muhsu faule. Zitti atkal
dohmajuschi, faule effam patti elle, fur greh-
zineeku dwehfeles muhschigi muhscham dedsinatas
tohp; un kad winneem prassa, kas scho ugguni
usturr ka ne apdseest, kas scho leelu zepli fur-
rina, jo ugguns, kad barriba newaid, nodseest?
Tad schee atbild, ka tahda leela lohde ka faule,
dauds tuhftoschus gaddus warr degt, jeb arri
ka brihscham zittas swaigines, wisswairak tahs
astu-swaigines faulei tik tuwu nahf, ka no win-
nas tohp peewilktas, aprihtas un satedsinatas.
Bet schahs dohmas wissai leekas un neezigas;
ugguns tik tabli ne warr sneegt, ka faule or fa-
weem starreem. Mehß warram ar labbahrn ug-
guns glahschm azzumirkli no faules ugguni dab-
buht, bet pee swezßes jeb pee leela ugguns, kad
ilgi jo ilgi glahsi klaht turretu, ugguni ne dab-
buhs; tas skaidri rahda, ka faule tahds ugguns

newaid, ka muhsu semmes ugguns. Ka faule
swaigines apriht, tas newaid teefa, kad kahda
swaigine faulei tuwu nahf, (ka tas pee tahm
astu-swaiginehm gan noteek), tad wiannu ne
warr redseht, tapehz ka faule wissai gaischa un
spohscha, bet kad no faules atitahj un tablaki
tohp, tad wiannu atkal warr redseht, un tadeht
wezzi swaigsnu-prattigi, kam labbi fikkeri wehl
ne bija, dohmajuschi, ka tahdu swaigsni, fo tee
faules klahtuma labbad wairs ne warreja re-
dseht, faule aprihtjoht. Tas pasß noteek kad
mehnes, masais aufeklis (mercurius ♀), jeb
leelais aufeklis (venus ♀) tuwu appasch faules
garram eet, ka wiannas kahdu brihdi ne warr
ne buht redseht; bet kad kahdu brihdi pagaid, ka-
mehr no faules starreem isheet, tad wiannas ar lab-
bahm tabhluma glahschm atkal skaidri warr re-
dseht. Tapehz arri pee deenas ne warram swaig-
snes redseht, jo wiannas faules spohschumä no-
suhdahs; tapehz arri us augsteem kalnu galleem
kas 16 jeb 20,000 pehdas augsti, fur faules
starri ne atspihd, par paschu deenas widdu
swaigines skaidri ir bes fikkereem warr redseht.
Tad nu muhsu mihta faule ne debbes, ne elle,
nedß tahds aprihtjams ugguns irraid, kas dweh-
feles jeb zittas swaigines noriht. Bet kas tad
warr buht? lai to no jauneem gudrakeem swaig-
snu- un dabbas-mahzitajeem mahzamees. Muhs-
su gudrakli swaigsnu-prattigi, Bode, Erschels
un Schröters muhs mahza, ka faule tahda patti
leela lohde ka muhsu semmes lohde, ka mehnes
jeb zittas swaigines, fo pee debbeß redsam; ka
wiannas gaischunis un fiktums tahds ugguns ne-
waid, ka muhsu semmes ugguns, bet tikkai zaur
faweenoschanu ar muhsu semmes gaisu par ug-
guni tohp, tas zaur to irr redsam, ka wirseß
gaisß dauds aufstaks irr, ne ka gaisß tuwu pee
muhsu semmes, ka tee ismehginajuschi, kas ar
gaisa fuggeem augsti jo augsti pahr wiffceem pa-
debbeßcheem kahpuschi, ka uhdens fo tee lihds
nehmuschi fiktä waffara, kad semmes wirsi ittin
karsts laifs bijis, fur aufstumä eefallis, no ka
warr redseht, ka faules spohschums tikkai tad
karsts un uggunigs tohp, kad ar muhsu semmes
gaisu kas sehrainu twaiku pilns, tohs bersdams

farweenojahs. Saule tahda brihnum leela lohde, kà wiff tas rinkis ko mehnes apfahrt muhsu semmes eedams taifa, jeb tif leela, ka no faules tuhstiosch reis tuhstioschas tahdas lohdes warretu istaifihf kà muhsu semmes lohde irr. Woi tahds leels pasfaules gabbals tufsch pohstis bes dsihwas prahfigas raddibas buhtu? ne muhscham! No tahm melnahm simehm, ko eefsch faules reds, warram manniht, ka tur kalni un leijas, padebbeschi un tahds patz bees twaifu pilns gaisß wiffapfahrt, kà apfahrt muhsu semmes lohdi. Saule eefsch 25 deenahm apfahrt sewis paschas greeeschahs, tas arri pee tahm melnahm simehm redsamß, kas eefsch 25 deenahm subdahs un atkal tanni pascha weeta rohnahs fur tahs bija. Kad nu tahda besgalla leela lohde eefsch 25 deenahm wiffapfahrt greeeschahs, tad teescham schi greeeschana daudi abtraka ne kà rittiau greeeschana pee rotteem, kas pilnä skreeeschana skreij, jeb patmallas afmina greeeschana, kas wiffleelakà ahtruma maldams apfahrt teff. Schi ahtra greeeschana padarra, ka tas beesais gaisß, kas apfahrt faules, berichahs un eekarsahs, un sinnam no tahm daschadahm mehginaschanahm ar ffunstigahm sibtaru glahses lohdehm, ka gaisß, kad behrschts tohp, spihd un eekarsahs; un zaur to nahf faules spohschums un siltums; tapehz irr tuwu pee semmes tas gaisß siltats, jo pee semmes klohtuma tas gaisß beesaks irr, leh-taki warr berstees un eekarstees, tapehz augschais gaisß dsistraks un aufstis irr, jo tee seh-raini twaiki, kas schè appakshajà gaisà berschahs un gaisu silda, tif augsti ne kahpi. Ta patti ahtra faules apgreeeschana padarra arri-dfan to gaisnu jeb to spohschu skaidrumu, kas no kusteschanas un berseschanas ta smalka debbes gaisa nahf, (ko arri ehter sauz). Schis gaisß tif plahns un tihrs, ka pehz dwaichu wiffschanas pagallam nederrigs, bet ta gaisina tif ahtri zaur winnu schaujahs, ka faules starri, kas weenà sekunde 37,000 juhdes skreen, eefsch 7 minutehm no faules pee mums atnahf. Tad nu sinnam, kas irr faule jeb winnas siltums un spohschums, un kas winna ihpaschi mums irraid,

to redsam wiffwairak eefsch tahm siltahm waffaras deenahm. Winna apgaismo un silda zaur farwu brihnum ahtru apgreeeschamu allasch to weenu pussi muhsu semmes lohdes, tà ka weenumehr pa wiffu semmes wirsu weenà pussè deena, ohtrà pussè nakts. Bes faules ne warretum neko redseht, tumkiba apflahru wiffu pasauli un nekahds kohschums, nekahdas daschadas pehrwes, nekahds jaukums, nekahdi augli, ne sahles, ne pukkes nedf kohfi buhtu; faule irraid wiffas gaismas, dsihwibas un siltuma awots. Nur irraid tas dsihwais augtoschanas spehks wiffu kohfu, pukku un sahru seemas laikà? fur irraid tahs raibas jaukas tif kohfschi ispuschfotas plawas? fur wiffi schee augligi labbibas un swehtibas pilni lauki, kad sneegs un salna tohs apklahj? fur paleek wiffi kuffaini, taurini un putnini? Wiffnotak kà dsilla nahwes meegà gull, fauli gaididami lai tohs atkal mohdina, atdsihwo un dsihwibas spehkus dohd zeltees, dihgf, auglotees un wairotees. Kadhi tumfschi, aufsti un tufschu pohsti buhtu muhsu semmes lohde un wiffas zittas gahju-swaigmes, un mehnes bes faules. „Bes faules tas wihges kohks ne sak-lohs, un ne buhs augli pee ta wihna kohka; ta eljes kohka darbs ne fekkahs un tee tihrumi barribu ne ness; tee sifki lohpi tohp no ta gannama pulka atranti un ne buhs wehrsis laidards“ Ubat. 4, 17. Bet zaur faules spohschumu un siltumu tohp ir muhsu semme par augligu dahrsu, un zilwekeem un lohpeem par jauku mahjas weetu. Winnas siltums darra to semmi augligu, fataifa stabdeem to waijadsfigu barribas fillu un wadda to zaur wiffseem teem smalkeem stohbrineem; winna fataifa zilwekeem un lohpeem ehdeenu, dschreenu un apgehrbu; winna iswelf no semmes to flapsunu, pazell tohs gaisà, sakrahj tohs padebbeschòs, ka tas kà jauks augligs lectus atkal nofrist un iskaltuschu semmi pasflappinaht warr; faule wiffas waijadfigas lectas pee dsihwibas un wesselibas fataifa, un eepreezina firdis, kas noffummuschas un behdu pilnas.

(Turpmak tas besgums.)

Teefas fluddinafchanas.

No Krohna Sarkanas muischas (Rothhof) pagasta teefas teef wiffi parradu deweji ta nomirruscha fainneeka Mas-swehtinu Andreij un winna seewas Dhrtes no Wentespils pilékungu laudim, ta nomirruscha Lizenta fainneeka Ehrmann Andreja, un Gurrin Mahrstina, tahs nomirruschas atraitnes Unnes no Sarkanas muischas Lohdes mahjahm, un ta fainneeka Regge-Dammann Walf, kas sawas mahjas nespeh-zibas deht atdewis, un pahr kurru mantahm konkurse spreesta, usaizinati, ar sawahm prassischannahm lihds 8ta Janwar 1837 scheid peeteiktees, jo wehlat neweens wairs ne taps klaushts. Ka arri teem, kas peeminneteem laudim ko parrada buhtu, buhs scheid peeteiktees un sawus parradus aismahft, zittadi winneem dubbulti fami parradi buhs jaat-lihdsina. Sarkanas muischas pagasta teefa, 30ta Oktober 1836. 3
(L. S.) + + + Janne Fansohn, peefehdetais.
(Nr. 138.) Dr. Stavenhagen, pagasta teefas ffrihweris.

No Krohna Wirzawas pagasta teefas teef zaur scho sinnamu darrihts, ka 8ta December schi gadda preeksch pussdeenas 3 puhri kweeschu, 25 puhri rudsu, 12 puhri meeschu un 25 puhri ausu, Krohna Wirzawas teefas namma wairafshlitajeem taps pahrhohti.
Krohna Wirzawa, 28ta November 1836.
Ullmann, pagasta wezzakais.
(Nr. 496.) Henko, pagasta teefas ffrihweris.

No Keelas Berkenes pagasta teefas teef wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee ta lihdschiinniga fainneeka Schullu Samuel Dumberomsky buhtu, pahr kurra mantu konkurse spreesta, usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas lihds 31nu Dezember f. g. pee schihs teefas peeteiktees. Keela Berkené, 31ma Oktober 1836. 1
(L. S.) + + + S. Weinberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 63.) F. Bluhmann, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta Sehmes muischas fainneeka Kihsu Janna buhtu, pahr kurra mantu konkurse spreesta, tohp usaizinati, lihds 19tu Dezember 1836 ar sawahm prassischannahm pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweens wairs ne taps klaushts. Schloffenbekkes pagasta teefa, tai 7ta November 1836. 1
(Nr. 164.) + + + Janne Lahze, pagasta wezzakais.
G. E. Blindreich, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee ta Ugahles fainneeka Kestenu Gaila buhtu, pahr kurra mantu inventariuma, truhkuma un zittu parradu deht konkurse spreesta, tohp usaizinati, lihds 19tu Dezember f. g. pee saudeschanas sawas teefas pee Ugahles pagasta teefas peeteiktees un sagaidiht ko teefa spreedihs.

Ugahles pagasta teefa, 7ta November 1836. 1
(L. S.) + + + Matihhs Kunkalin, pagasta wezzakais.
(Nr. 71.) Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fluddinafchanas.

Weena diweju flobbru plinte ar missinu apkalta un ar peestiketu scheid, us ta jauna zetta no Rihgas us Jelgawu, ne tahlu no Dhlejas basnizas pasjudduse. Kas scho plinti pazehlis, tohp luhgts, to pee Bruzera lunga Jelgawa pee maseem wahrteem, jeb arri Krohna Abawas muischas prett peenahkamu pateizibas naudu atdoht.

Krohna Abawas muischas krohgs ar peederrigeem laukeem, us ta zetta no Jelgawas us Randawu, tohp wiffmihlafi tahdam us arrenti isdohts, kas proht buhwmeistera animatu. Kam patiktu scho krohgu us arrenti nemt, tee warr pee Krohna Abawas muischas waldischanas peeteiktees.

Dohbeles sudmalla irr no nahfoscheem Jahneem us arrenti dabujama. Kam patiktu scho sudmalla us arrenti nemt, lai 12ta un 15ta Dezember f. g. pee Dohbeles pagasta teefas peeteizahs.
Dohbeké, 19ta November 1836. 2

Muischas waldischana.

No Krohna Digganawes pagasta teefas teef zaur scho sinnamu darrihts, ka dimi Kreewi kas ne likkash gohdigi zilweki buht sakerti, ismukfuschu un diwns bruhnis sirgus ar kalteem semneeku ratteem un brauzameem rihfeem scheid atstahjuschi. Kam schein sirgi peederretu, teef usaizinati, wiffwehlat lihds 22tru Dezember f. g. scheid peeteiktees, zittadi schein sirgi un schihs leetas uhtrupé taps pahrhohti.

Zaur scho arri teef sinnamu darrihts, ka 14ta un 15ta Dezember f. g. Digganawes muischas sirgi un zitti lohpi un arrajama = rihki uhtrupé taps pahrhohti. 1

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffes: Hofraht von Braunschweig, gram. pahrluhfotais.
No. 529.